

IRAK MÜZESİ'NDE BULUNAN İLHANLI ÇAĞINA AİT İSLÂMİ SİKKELER*

*Prof. Dr. Eşref BUHARALI***

3- Sultan Ahmet Teküdar⁽¹⁾ (H. 681-683)

Sultan Abaga Han'ın ölümünden sonra Irak ve İran'a hükmeden İlhanlı hükümdarlarından Sultan Ahmet Teküdar⁽²⁾, İslâmiyeti kabul ettiğinden dolayı Ahmet⁽³⁾ ismini almıştır. Müslüman olduğu için bazı Moğol emirleri ona karşı gelip, tahttan seragat etmesini ve yerine Argun Han'ın geçmesini istemişler ve H. 683 yılının Cemaziyelevvel ayında onu tahttan indirmişlerdir.

Paraların İncelenmesi

Irak Müzesi'ndeki Sultan Ahmet Teküdar'a ait paralar bakır ve gümüşten ibarettir.

A- Gümüş Dirhemler

MS-7042 numaralı gümüş dirhem üzerinde şu metin bulunmaktadır:
Bak. Levha 1.

Ön yüzü:

* Bu yazı Mehâp Derviş el-Bakri tarafından Irak'ta Kültür ve Yayın Bakanlığı tarafından çıkarılmakta olan "Sumer" mecmuasında (C. 25, sayı: 1-2, 1969) yayınlanmış makalenin tercümesidir.

** A.Ü. DTCF Öğretim Üyesi.

(1) Bu derginin önceki sayılarında İlhanlı Sultanlarından Hülagu ve Abaga hakkında araştırmalar neşredildi. Bu araştırma ise sonraki İlhanlı Sultanları hakkındadır. Bak. "Sumer" yirmi ikinci cilt (1966) S. 95, Birinci Kısım.

"Sumer" 23. Cilt (1967), S. 215 İkinci Kısım.

(2) Mankıryos el-Sudfi, Tarih-i Düveli'l-İslâm, C. 2, S. 285.

(3) İslâmiyete ihtimamından dolayı bazıları Kufe'deki Müslim bin Ukayl (Bin Ebi Talib) Meşhedini ona nispet ederler. Muhammed Salih el-Kazzaz-Tez, Kahire Üniversitesi'nde bir doktora öğrencisi tarafından hazırlanmıştır. Combé op. cit Tom III P. II IV 4818.

Yazı bir dörtgen içinde olup, **لا اله الا الله** kelimesinin ortasında altıgen bir yıldız vardır.

الله محمد
رسول الله

Çevresi: Yazı noktalı bir daire ile dörtgen arasındadır.

(4)
ضرب تبريز سنة ١٠٠٠
وستمايه ١٠٠٠

Arka yüzü:

Yazı noktalı bir daire içindedir. Yazının üstünde üç altıgen yıldız yer almaktadır.

Arapça Telaffuzu	Uygurca Metni
Büyük Han	خاقانو
Naib veya Vekil	داروغا
Ahmet	احمد
Darbolundu	دولتکه کولک سن
İngilizce Tercümesi	الکلی
The great Khan's	الخان الاعظم
Viceroy's	النائب او الوکیل
Khan's Name	اسم الخان
Striking of Coinage	مضروب

Ağırlığı, 2.660 gr., Çapı, 21 mm.

B- Bakır Füluslar

MS-89 numaralı bakır para nadir sikkelerdendir. Metni şöyledir:
Bak. Levha-1.

(4) Tebriz: Yakut'un anlattığına göre "Azerbaycan şehirlerinin en ünlüsüdür. Mamur ve güzel bir şehir olup surlarla çevrilidir. Yakut el-Hamavi, C. 2, S. 13.

Ön yüzü:

لا اله الا

الله محمد

Arka yüzü:

رسول الله

Yazılar Uygur yazısı ile yazılmıştır. Bir öneğine benzemektedir:

Çevresi:

(5) ضرب ارمية سنة ثلاث
وشمانين وستمائة

Ağırlığı, 3.630 gr., Çapı, 26 mm.

Birbirine benzeyen bu iki sikkenin üzerinde yer alan İlhanlı metinlerin izahı:

الخان الاعظم	خاقانو	The great khan's
النائب او الوكيل	داروغا	Viceroy's
اسم الخان (احمد)		Khan name
مضروب		Striking of Coinage

4- Argun Han (H. 683-690)

Argun Han babasının ölümünden sonra hükümdar oldu. Ecdadının dinini benimsedi⁽⁶⁾ ve böylece İlhanlı emirlerinin arzularını yerine getirdi. Argun hurafelere inanır bir kimse idi ve bu sebeple sarayında sihirbazları topluyordu. Kendisi batıl inançlarının kurbanı oldu. İçmesi tavsiye edilen bir ilaçtan dolayı H. 690 yılında öldü. Sultan Argun'a ait Irak Müzesi'ndeki paraların 17'si bakır, 28'i ise gümüşdür. Gümüş olanların hepsinde de Uygurca ve Arapça yazılmış yazılar bulunmaktadır. Üzerlerindeki süsleme ve metinlere göre bunları iki gruba ayırıyoruz.

Birinci grup:

Irak Müzesi'nde bu çeşit örnekler pek çoktur. Bunların metinleri birbirine benzemekte, fakat basıldığı şehirler değişiktir. Bunlar sırası ile şu şekildedir:

- (5) Urumiye: Azerbaycan'ın eski ve büyük bir şehridir. İddiaya göre Mecûsi Peygambere Zerdüş'tün şehridir. Mucamü'l-buldan, C. 1, S. 159.
(6) Mankiryos el-Sudfi, Önceki kaynak, S. 285.

1-MS-7126, Tebriz.

Ön yüzü:

Metinler bir dörtgen içindedir.

لا اله الا

الله محمد

Çevresi: رسول الله

Bir dörtgen ile haricî daire arasındadır. الله kelimesinin ortasında altıgen bir yıldız vardır.

ضرب تبريز

سنة خمس وثمانين وستمائة

Arka yüzü:

Yazının üst kısmında üç altıgen yıldız var olup, diğer bir yıldız da üçüncü satırda yer almaktadır. Yazı kabartmalı bir daire içerisinde yer almaktadır.

بیتینو

بیتینو

بیتینو

صیقل برهون

برغیون

Bak. Levha-1.

Sikkenin arka yüzündeki İlhanlı metnlerinin tercümesi:

The great Khan's

خاقانو

Viceroy's

داروغا

Khans name

اسم الخان

Striking of Coinage

دهلتکه کولک سن

Ağırlığı, 2.400 gr., Çapı, 22 mm.

2-S-7053

S-7126'ya benzemektedir.

Çevresi:

ضرب اربيل | سنة سبع | وثمانين | وستمايه⁽⁷⁾

Ağırlığı, 5.25 gr., Çapı, 22 mm.

3-MS-4618

MS-7126'ya benzemektedir.

(ضرب) بغداد | سنة اربعه | وثمانين | وستمايه

Ağırlığı, 2.013 gr., Çapı, 21 mm.

4-MS-12048

MS-7126'ya benzemektedir.

Çevresi:

ضرب بغداد | سنة خمس | وثمانين | وستمايه

Ağırlığı, 1.956 gr., Çapı, 21 mm.

5-MS-5327

MS-7126'ya benzemektedir.

ضرب بغداد | | ...

6-MS,1314, 4018, Erbil.

MS-7126'ya benzemektedir.

Çevresi:

ضرب اربيل | سنة ست | وثمانين | وستمايه

Ağırlığı, 2.530 gr., Çapı 21 mm.

Irak Müzesi'nde ayrıca Tebriz şehrinde basılmış dört adet gümüş para bulunmaktadır. Bunların metinleri daha öncekilere benzemekte, fakat basım tarihleri belli değildir. Numaraları şöyledir:

(7) Erbil: Eski Asur dilinde Erbil isminin aslı (Erba-İlu)'dur. Dört ilah manasına gelmektedir. Belki de Erba-İlu İştâr İlahının adlarından. Çünkü bu şehir bu ilaha tapınılan bir yerdir. Erbil Kuzey Irak'ta Küçük Zap ile Büyük Zap arasında yer almaktadır. Bugün burası büyük bir şehirdir. Bak. Buldan el-Hilâfetu'l-Şarkiyye, Guy Le Strange, Gorgis Avvad ve Beşir Fransis tarafından Arapçaya tercüme edilmiştir.

MS-1319, ağırlığı, 2.928 gr., Çapı, 21 mm.

MS-7125, Ağırlığı, 2.555 gr., Çapı, 22 mm.

MS-9968, Ağırlığı, 2.360 gr., Çapı, 22 mm,

MS-7052, Ağırlığı, 2.470 gr., Çapı, 22 mm.

7-MS,7124. Bak. Levha-1.

MS-7116'ya benzemektedir. اله kelimesinin ortasında üç nokta vardır.

Çevresi:

(ضرب) موصل | سنه خمس | وثمانين | وستمايه

Ağırlığı, 2.585 gr., Çapı, 21 mm.

8-MS-1316

MS-7126'ya benzemektedir. اله kelimesinin ortasında nokta vardır.

Çevresi:

ضرب بالموصل | سنه ثمان | وثمانين | وستمايه

Ağırlığı, 2.600 gr., Çapı, 20 mm.

9-MS-7127

MS-7126'ya benzemektedir.

Çevresi:

ضرب بالموصل | سنه خمس | وثمانين | وستمايه

Ağırlığı, 2.575 gr., Çapı, 20 mm.

10-MS-7128

MS-7126'ya benzemektedir.

Çevresi:

ضرب بالموصل | سنه خمس | وثمانين | وستمايه

Ağırlığı, 2.575 gr., Çapı, 20 mm.

11-MS-8429

MS-7126'ya benzemektedir.

Çevresi: ضرب همدان | وثمانین وستمایه | ضرب همدان
..... | همدان

Ağırlığı, 2.465 gr., Çapı, 24 mm.

Tarihleri belli olmayan (kullanım sonucu silinmiş) Musul baskılı iki sikke mevcuttur.

Numaraları:

MS-7166, Ağırlığı, 2.555 gr., Çapı, 20 mm.

MS-7129, Ağırlığı, 2.435 gr., Çapı, 19 mm.

Sultan Argun'a ait bir kaç adet gümüş dirhem vardır. Ancak basıldığı şehir ve tarihler belli değildir.

Numaraları:

MS-12047, Ağırlığı, 2.156 gr., Çapı, 21 mm.

MS-1317, Ağırlığı, 2.430 gr., Çapı, 22 mm.

MS- 6375, Ağırlığı, 2.300 gr., Çapı, 22 mm.

MS-1420, Ağırlığı, 2.250 gr., Çapı, 20 mm.

MS-1318, Ağırlığı, 2.475 gr., Çapı, 20 mm.

MS-9204, Ağırlığı, 2.453 gr., Çapı, 21 mm.

MS- 7131, Ağırlığı, 2.100 gr., Çapı, 20 mm.

MS-12733, Ağırlığı, 2.100 gr., Çapı, 21 mm.

İkinci grup

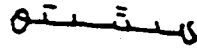
Irak Müzesi'nde bu gruptan üç gümüş dirhem vardır. Birincinin numarası MS-7123'tür. Metni şöyledir (Bir dörtgen içindedir):

Ön yüzü: لا اله الا الله
 وحده لا شريك له
 محمد رسول الله
 صلى الله عليه
 وعلى آله وسلم

Çevresi: Bir dörtgen ile dış daire arasındadır.

..... | هذا الدرهم |

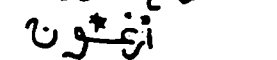
..... | سنة ست وثمانين وستماية

Arka yüzü:

Yazının üst ve alt kısmında nebatî süsleme vardır. Uygurca metninin açıklaması daha önce zikredilen birinci tarzdaki izaha benzemektedir.

Ağırlığı, 2.495 gr., Çapı, 21 mm.

MS-1315

MS-7123'e benzemektedir. Bak. Levha-1.

Çevresi:

ضرب الدرهم | | |⁽⁸⁾ | وستماية

Ağırlığı, 2.513 gr., Çapı, 21 mm.

Üçüncü ise MS-9309

MS-7123'e benzemektedir.

Süsleme ve metne göre, bakır paraları iki kısma ayırmak mümkündür.

1- Tasvirli paralar. Bunlar da iki kısma ayrılır:

(8) Yazıda silik yerler nokta nokta gösterilmiştir.

a- İnsan tasvirli paralar

b- Hayvan tasvirli paralar

2- Tasvirsiz paralar.

Bu taksimden sonra her kısmın ayrı ayrı izahını yapmak mümkündür.

1- Tasvirli Paralar

a- İnsan tasvirli olanlar:

Ön yüzü:

Oturan bir şahsın resmi⁽⁹⁾, başında taç olup, göğsüne kaldırmış olduğu ellerinde hilal tutmaktadır.

Arka yüzü:

ق ا ن
الاعظم
•••• ارغون
المعظم
عظيما

Çevresi: Silinmiş

Ağırlığı, 2.800 gr., Çapı, 22 mm.

MS-9186, Bak. Levha-2.

Ön yüzü:

Yüzü daire ile çevrilmiş, etrafında badem şekilde tanecikler vardır. Onun da etrafında bir daire olup, etrafı silinmiş ve vazih olmayan yazılı bir şerit kitabe ile çevrilmiştir.

Arka yüzü:

Uygurca yazısı MS-7126'ya benzemektedir.

ارغون

Ağırlığı, 4 gr., Çapı, 24 mm.

(9) Sultan Abaga Han buna benzer bakır sikke bastırmıştır. Daha önce bunu geniş bir şekilde anlatmıştık. "Sumer" dergisi, C. 23 (1967), S. 22.

MS-11645. Bak. Levha-2.

Ön yüzü:

Dörtgen içinde oturan şahıs.

Arka yüzü:

الاعظم

قآن

ارغون ایلخان

المعظم

Çevresi:

..... | وشمین | وشمایه

Ağırlığı, 4.300 gr., Çapı, 23 mm.

b- Hayvan tasvirli paralar

MS-10700. Bak. Levha-2.

Ön yüzü:

Hareket halinde ve geriye dönük bir tavşan.

Çevresi:

لا اله الا الله محمد

رسول الله صلى السلطان ارغون

Arka yüzü:

Uygurca yazı MS-7126'ya benzemektedir.

Çevresi:

.....

Ağırlığı, 3.500 gr., Çapı, 23 mm.

MS-8757

MS-10700'e benzemektedir.

Çevresi: لا اله الا الله

صلى الله عليه

Ağırlığı, 3.500 gr., Çapı, 22 mm.

MS-494. Bak. Levha-2.

Ön yüzü:

Metinler noktalı bir daire içindedir.

لا اله الا

الله محمد

رسول الله

Çevresi:

سنجار | ستة تسع | |

Arka yüzü:

Metinler noktalı bir daire içine alınmıştır.

.

ارغون ايلخان

المعظم

Hareket halinde bir tavşan, önünde ve arkasında birer altıgen yıldız bulunmaktadır.

Ağırlığı, 3.400 gr., Çapı, 21 mm.

2- Tasvirsiz paralar.

MS-83. Bak. Levha-2.

Ön yüzü:

الله kelimesinin ortasında bir yıldız

لا اله الا

الله محمد

Çevresi: رسول الله

Kitabe bir dörtgen ile dış daire arasındadır.

..... | وستمایه |

Arka yüzü:

Uygurca yazı MS-7126'ya benzemektedir.

Ağırlığı, 3.100 gr., Çapı, 23 mm.

MS-11626

MS-83'e benzemektedir.

Ağırlığı, 1.300 gr., Çapı, 20 mm.

MS-1982

Ön yüzü:

Yazı rubai bir şeklin içindedir ve bir dış daire ile çevrilmiştir.

لا اله الا
الله محمد
رسول الله

Arka yüzü:

Uygurca yazı MS-7126'ya benzemektedir.

Ağırlığı, 4.363 gr., Çapı, 27 mm.

Argun Han'dan bize kalan bütün bakır sikkelerin basım tarihleri kullanılmaktan veya kötü basımdan dolayı açık değildir.

5- Keyhatu Han

Argun Han'ın ölümü üzerine kardeşi Keyhatu Han hükümdarlığa seçildi⁽¹⁰⁾. Anadolu hakimi olan bu hükümdarın saltanatı uzun sürmedi. Kötülük ve haksızlıklar yaptığından dolayı Moğollar tarafından azledilerek H. 693 yılında katledildi.

Irak ve Dünya müzelerindeki paraları gümüş ve bakırdan ibarettir. Irak Müzesi'nde 9971 numaralı bir dirhemi vardır.

MS-9971'in metni. Bak. Levha-3.

(10) Mankryos el-Sudfi, Tarih Düveli'l-İslâm, C. 2, S. 286.

Ön yüzü:

اله Kelimesinin ortasında altıgen bir yıldız vardır.

لا اله الا

الله محمد

Çevresi:

رسول الله

Metinler bir haricî daire ile bir dörtgen arasında yer almaktadır.

ضرب بغداد سنة ٥٠٠ | وتسعين |
وستمايه.

Arka yüzü:

Uygurca yazısı

هاتقانو
میلاد
مسلطنتقده لایر
طبع قورون سیر
الوجین تورچی

İngilizce tercümesi

The great Khan's

Viceroy's

Khan's Name

Striking of Coinage

Arapça telaffuzu

الخان الاعظم

النائب او الوكيل

اسم الخان

مضروب

Manası

خاقانو

داروغا

دولتکه کولک سن

Ağırlığı, 2.143 gr., Çapı, 21 mm.

Bakır fülustan Irak Müzesi'nde dört adet mevcuttur.

Metni:

MS-4732. Bak. Levha-3.

Ön yüzü:

Yazı rubai bir şekil içinde olup, haricî bir daire ile çevrilmiştir.

الله
لا اله الا الله محمد

Arka yüzü: رسول الله

Uygurca yazı

Daha önceki sikkeye benzemektedir.

Ağırlığı, 4 gr., Çapı, 23 mm.

Diğer üçü ise vazıh olmayıp, önceki sikkeye benzemektedir. Taşdıkları numaralar:

MS-1530, Ağırlığı, 4 gr., Çapı, 23 mm.

MS-1529, Ağırlığı, 4.300 gr., Çapı, 20.5 mm.

MS-12605, Ağırlığı, 3.900 gr., Çapı, 22 mm.

6- Gazan Mahmut (H. 694-703)

Gazan Mahmut İlhanlı hükümdarlarının en şöhretlisidir. Paranın üzerinden Tatar hakanının' ismini kaldıran odur. Gazan islâmiyeti kabul edip⁽¹¹⁾ (sünnî mezhebinde idi) kendisi (kaynakların rivayetine göre) asker sayısı 100.000'i bulan ordusu ile müslüman oldu. Birçok ıslahatları ile ün kazanarak iktisadî durumu geliştirdi. Şeb-Gazan şehrini Tebriz yakınında inşa etti.

Irak Müzesi'nde bu sultana ait bir dinar, yedi gümüş dirhem ve ondokuz bakır fülus bulunmaktadır.

Bu incelememde altın dinarı ele alacağım:

MS-8799

Ön yüzü: الله

لا اله الا الله محمد

ضرب اربيل

رسول الله

İlhanlı metinlerin tercümesi

(11) Geçen kaynak, C. 2, S. 287.

Arka yüzü:

منزل الله
 به عمتنا
 غازان محمود
 غازان
 ده لته كولك سن
 سن

Ağırlığı, 2.075 gr., Çapı, 20 mm.

الله =	تكرمين	Tanrı
القدرة =	قوجندور	Kudret
غازان =	غازان محمود	Gazan
مضروب =	غازانو	Darbolundu
	ده لته كولك سن	

Irak Müzesi'ndeki gümüş sikkelerin sayısı yedi adettir. Bunları metin ve süslemelerine göre iki gruba ayırabiliriz:

Birinci grup. Bak. Levha-3.

MS-1588

Ön yüzü:

Metinler beşgen bir şekil içindedir.

الله
 لا اله الا
 محمد
 رسول الله

Çevresi:

... | ... | سبعة

Arka yüzü:

Metinler bir daire içinde olup, diğer başka kabartmalı daire ile çevrilmiştir. Yazının üstünde nebatî bir süsleme yer almaktadır.

ضربت لؤلؤ
 راجعت الكفر
 د
 تازان محو
 س
 سنه
 سب

Ağırlığı, 2.077 gr., Çapı, 20 mm.

MS-2241

MS-1588'e benzemektedir.

Çevresi:

ضرب ارزجان

Ağırlığı, 2.400 gr., Çapı, 20 mm.

MS-477/B

MS-1588'e benzemektedir.

Çevresi

ضرب موصل

سنه | تسع | وتسعين | وستمايه

Ağırlığı, 2.095 gr., Çapı, 21 mm.

MA-13043

MS-1588'e benzemektedir

ضرب لؤلؤ⁽¹²⁾

Çevresi:

سبعمايه | ... | ...

Ağırlığı, 2.210 gr., Çapı, 23 mm.

(12) Lulu Türkiye'nin güney doğusunda yer almaktadır. Bizanslar bu şehre La Lulon, Araplar ise Lulu adını vermişlerdir. Yakut'un anlattığına göre, Lulu Tarsus yakınında bir kaledir. Halife Me'mun tarafından buraya bir akın yapılmıştır. Yakut el-Hamâvi, Mucamü'l-Buldan, C. 7, S. 343.

İkinci Grup

Bu gruptan Irak Müzesi'nde iki sikke mevcuttur. İkisi de aynı numarayla taşımaktadır. MS-4714

Ön yüzü:

Metinler bir dörtgen içindedir.

لا اله الا
الله محمد
رسول الله

Çevresi:

وتسعين | ... | ...

Arka yüzü:

(13) (پا) د شاه اسلام
(14) (شاهنه) شاه اعظم

غازان محمود

خلد ملکه

Ağırlığı, 2.100 gr., Çapı, 22 mm.

Bakır Paralar

Süsleme ve metinlerine göre iki gruba ayırabiliriz.

1- Tasvirli

2- Tasvirsiz, sadece kitabe ihtiva eden bu grup iki kısma ayrılmaktadır.

a- Yalnız Arap yazısı ile yazılanlar,

b- Uygur ve Arap yazısı ile yazılanlar.

(13) Padişah: Farsça bir terimdir. İki kelimeden meydana gelmektedir. Pād'ın anlamı tahttır. Şah, sahip anlamındadır. Yani Seyyidü'l-arş veya Melik anlamındadır. Doktor Hasan el-Paşa, el-Elkabü'l-İslâmiye, S. 220.

(14) Şahinşah: Farsça bir lakaptır. Farslerde hükümdarlar hükümdarına verilir. Şah ise Küçük Melik anlamındadır. Bu lakap Abbâsî Devleti'nde fahrî olarak kullanılmıştır. el-Makrizî, es-Sülûk fî Ma'rifet Düveli'l-Mülûk, S. 307 (dipnot), Hasan el-Paşa, el-Elkabü'l-İslâmiye, S. 353.

1- Tasvirli

MS-1466

Ön yüzü:

Hareket halinde bir arslan, üstünde güneş, yüzünün önünde ve arkasında birer altıgen yıldız vardır.

Çevresi:

.....

Arka yüzü: سلطان اسلام

غازان محمود

خلد ملکه

Çevresi:

ضرب سنجان | | وستمايه

Ağırlığı, 2.500 gr., Çapı, 22 mm.

MS-308

MS-1466'ya benzemektedir.

Çevresi:

Yazı şerit halinde olup, arslanı ihata etmekte ve etrafında noktalı dai-revî bir şerit bulunmaktadır.

..... موصل سنه تسع وتسعين

Arka yüzü: سلطان اسلام

غازان محمود

خلد ملکه

وايد دولته

Ağırlığı, 2.300 gr., Çapı, 21 mm.

MS-110

MS-1466'ya benzemektedir.

Çevresi:

لا اله الا الله

Ağırlığı, 2 gr., Çapı, 19 mm.

MS-5878

MS-1466'ya benzemektedir.

Ön yüzü:

Vazıh değil

Arka yüzü:

Önceki gibi

Çevresi:

ضرب سنجار | تسع | وتسعين
....

Ağırlığı, 1.600 gr., Çapı, 22.5 mm.

MS-493

MS-1466'ya benzemektedir.

Ön yüzü:

Arka yüzü:

Öncekine benzemektedir.

Çevresi:

..... | وتسعين | وستماية
.....

Ağırlığı, 1.800 gr., Çapı, 22 mm.

MS-6389

MS-1466'ya benzemektedir.

Arka yüzü:

Öncekine benzer

Çevresi:

عرب سنجار | سنه تسع
وتسعين |
.....

Ağırlığı, 4.600 gr., Çapı, 23 mm.

MS-10715

MS-1466'ya benzemektedir.

Arka yüzü:

Çevresi:

لا اله الا الله ضرب سنجار

Ağırlığı, 2.300 gr., Çapı, 25 mm.

Bir kaç gümüş sikke daha vardır. Ancak bunların basım şehri ve tarihleri vazih değildir. Yazı silinmiş vaziyettedir. Numaraları şöyledir:

MS-1467, Ağırlığı, 2.600 gr., Çapı, 22.5 mm.

MS-5853, Ağırlığı, 1.500 gr., Çapı, 21 mm.

MS-5938, Ağırlığı, 2.150 gr., Çapı, 19 mm.

MS-671, Ağırlığı, Çapı,

MS-11624, Ağırlığı, 2.100 gr., Çapı, 18 mm.

MS-11656, Ağırlığı, 1.400 gr., Çapı, 23 mm.

2- Tasvirsiz

a- Yalnız Arapça yazılı olanlar.

MS-12632. Bak. Levha-3.

Ön yüzü:

Metinler dörtgen içindedir.

لا اله الا
الله محمد
رسول الله

Çevresi:

Yazı bir dörtgen ile bir noktalı daire içinde yer almaktadır.

... | تسعين | ... | ...

Arka yüzü:

سلطان
اعظم

غازان محمود

Ağırlığı, 2.600 gr., Çapı, 20 mm.

MS-5820

MS-12632'ye benzemektedir.

... | ضرب سنجان | ...

Ağırlığı, 2.450 gr., Çapı, 23 mm.

b) Uyurca ve Arapça yazılı olanlar

MS-1465

Ön yüzü:

Yazılar beşgen bir şekil içindedir.

الله
لا اله الا
الله محمد
رسول الله

Çevresi:

Metinler beşgen bir şekil ile bir daire arasında olup, etrafında noktalı bir daire vardır.

Arka yüzü:

Yazıların üstünde nebatî süsleme bulunmaktadır.

صلى الله
 وسلم
 #
 ٢٤ غازان
 ٢٥ تاسو
 ٢٦ صيف
 ٢٧

Ağırlığı, 1.700 gr., Çapı, 21.5 mm.

MS- 10714

MS,1465'e benzemektedir.

Ağırlığı, 1.800 gr., Çapı, 19 mm.

MS-11625

MS-1465'e benzemektedir.

Ağırlığı, 1.500 gr., Çapı, 20 mm.

MS-89/1

Ön yüzü:

Yazılar beşgen bir şekil içindedir.

الله
 لا اله الا
 محمد
 رسول الله

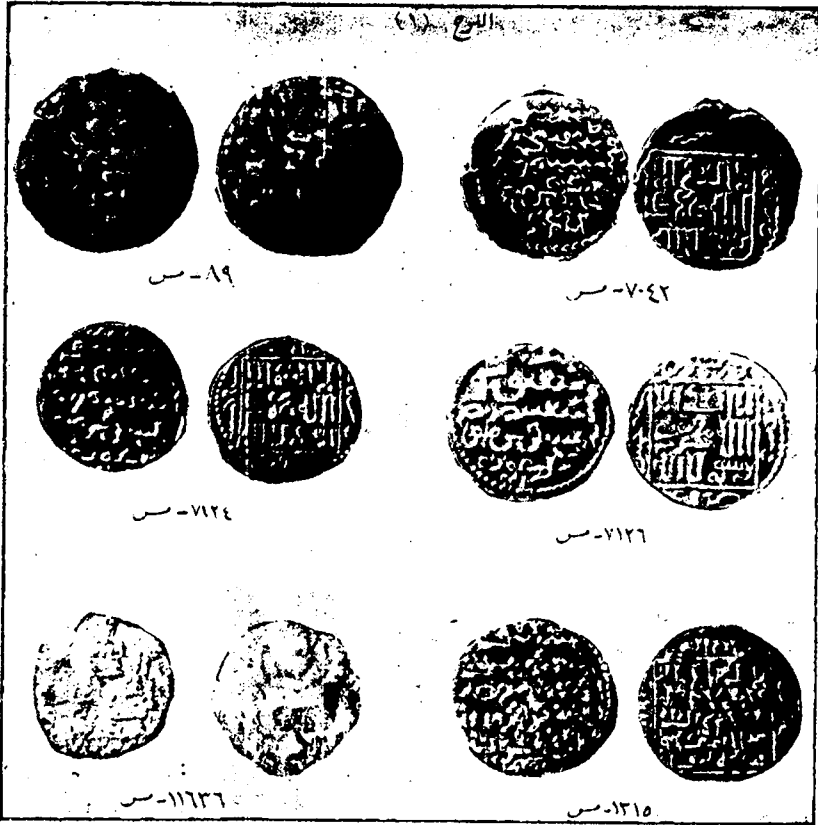
Arka yüzü:

Uygurca yazı MS-1465'e benzemektedir.

İLHANLILAR ZAMANINA AİT İSLÂMİ SİKKELER

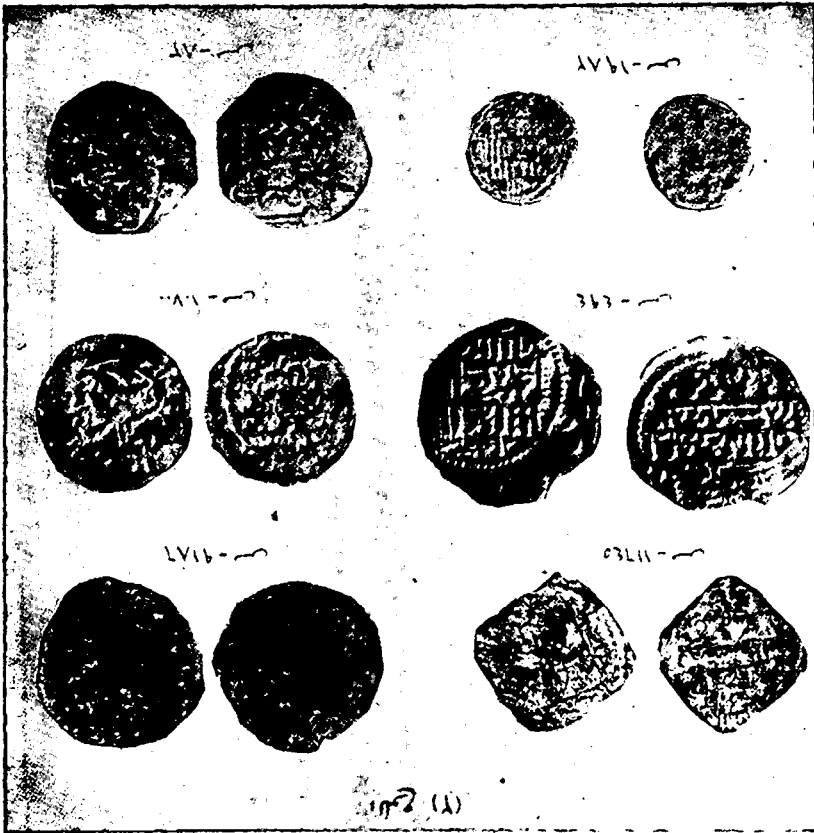
Ahmet Teküdar, Argun, Keyhatu ve Mahmud Gazan'ın Paralarının Basıldığı Şehirler:

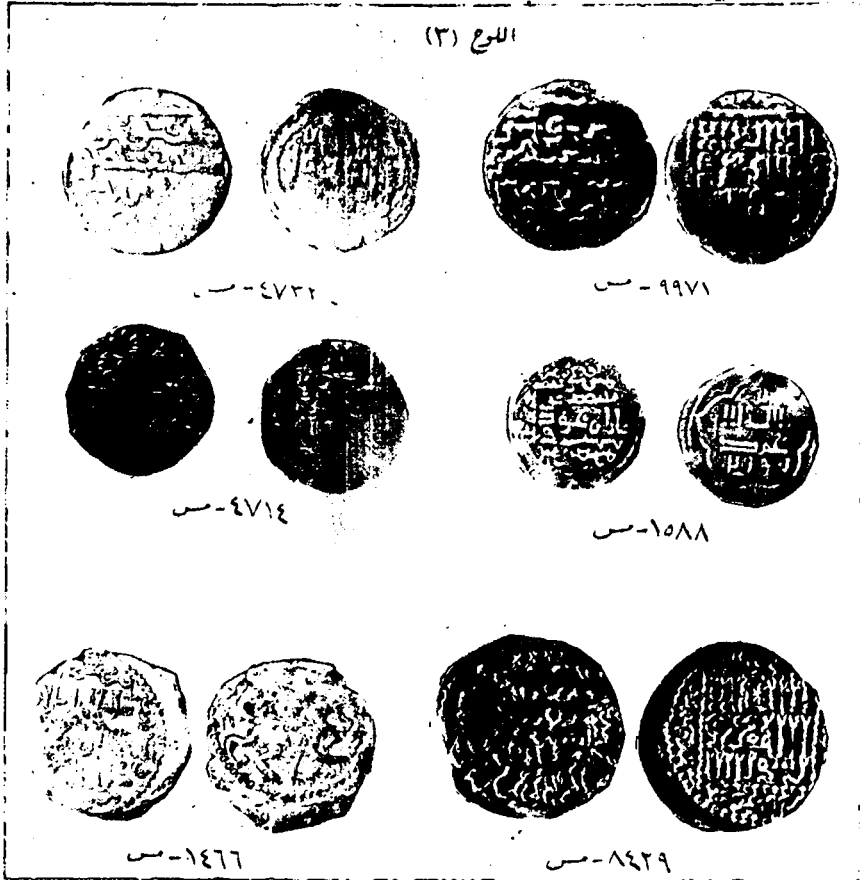
Basıldığı Şehir	Yılı	Cinsi	Sultan	Irak Müzesi'ndeki Numaraları	
Erbil	686	Gümüş	Argun Han	MS-1314	
	686	Gümüş	Argun Han	MS-7053	
Urumiye	683	Bakır	Ahmet Teküdar	MS-809	
Erzincan	?	Gümüş	Mahmud Gazan	MS-1588	
Bağdad	684	Gümüş	Argun Han	MS-4618	
	685	Gümüş	Argun Han	MS-12048	
	?	Gümüş	Argun Han	MS-5327	
	69?	Gümüş	Keyhatu	MS-9971	
	7??	Gümüş	Mahmud Gazan	MS-1588	
	Tebriz	6??	Gümüş	Ahmet Teküdar	MS-7042
		685	Gümüş	Argun Han	MS-7126
685		Gümüş	Argun Han	MS-4018	
?		Gümüş	Argun Han	MS-1319	
?		Gümüş	Argun Han	MS-7125	
?		Gümüş	Argun Han	MS-9968	
?		Gümüş	Argun Han	MS-7052	
Sincar	99?	Bakır	Mahmud Gazan	MS-5778	
	99?!	Bakır	Mahmud Gazan	MS-6389	
	?	Bakır	Mahmud Gazan	MS-10715	
	?	Bakır	Mahmud Gazan	MS-5820	
Lulu	9??	Gümüş	Mahmud Gazan	MS-13043	
Musul	685	Gümüş	Argun Han	MS-7124	
	688	Gümüş	Argun Han	MS-1316	
	685	Gümüş	Argun Han	MS-7127	
	?	Gümüş	Argun Han	MS-7166	
	?	Gümüş	Argun Han	MS-7129	
	685	Gümüş	Argun Han	MS-7128	
	689	Gümüş	Mahmud Gazan	MS-477/B	
Hemedan	68?	Gümüş	Argun Han	MS-8429	

Levha No 1

Levha No 2

Levha No 3

